

www.oljan.fo

Jan Müller

27 - 07 - 2013

Skotar lova nú Hetlandi meira sjálvstýri

Føroyar eru fyrimyndin, tá teir triggir skotsku oyggjabólkarnir, Hetland, Orknoyggjar og Hebridurnar krevja størri sjálvstýri fyrst frá Bretlandi og nú eisini frá Skotlandi. Oyggjabúgvarnir hava hótt við at atkvøða ímóti loysing frá Bretlandi, um ikki teir ráðandi í Edinburgh taka teirra krøv í størri álvara. Og nú tykjast mótmælini verða hoyrd inni á meginlandinum. Formaðurin í SNP, Scottish National Party og fyrsti-ráðharri í Skotlandi, Alex Salmond tekur eftir øllum at døma krøvini frá oyggjafólkunum fyri norðan og vestan um meira sjálvstýri í størri álvara og lovar í eini nýggjari yvirlýsing, Lerwick Declaration, oyggjunum meira sjálvstýri. Hetta kemur eftir, at løgmenninir í Hetlandi, Orknoyggjunum og Hebridunum hava gjørt vart við, at størri sjálvstýri til oyggjarnar hevur størri týdning heldur enn loysing frá Bretlandi sum part av Skotlandi. Tað er eingin loyna, at oyggjabúgvarnir í nógvum førum meta valdsharrarnar í Edinburgh eru størri forðing fyri sjálvstýri enn teir í London. Teir hava einki álit á, at leiðslan í Edinburgh fer at taka teirra ynski um størri sjálvstýri til eftirtektar, um loysing frá Bretlandi verður veruleiki. Nú tykjast ávaringarnar loksins hoyrdar inni á skotska meginlandinum, og nú um dagarnar helt skotski fyrsti -ráðharrin, Alex Salmond, røðu, har hann lovaði oyggjabúgvunum størri sjálvstýri. Ein serstakur bólkur fer at verða settur til at finna fram til, hvussu oyggjarnar kunnu fáa størri sjálvstýri. Teir triggir løgmenninir, Malcolm Bell í Hetlandi, Steven Heddle í Orknoyggjunum og Angus Campbell í Hebridunum, eru væl nøgdir við nýggja útspælið hjá ovasta leiðaranum í Skotlandi, Alex Salmond. Loysing og sjálvstýri hond í hond Salmond segði á fundi í Lewick nú um dagarnar, at loysing frá Bretlandi og meira sjálvstýri til oyggjabólkarnar út fyri skotsku strondini ganga hond í hond og eru eitt og sama mál. Hann hevur eisini givið til kennar, at skotska stjórnin er sinnað til at brúka 120 mill. kr. til at umvæla og útbyggja flogbreytina í

Sumburgh, sum fór sera illa av ódnarveðri nakað herfyri. Henda floghavnin hevur stóran týðning fyri Hetland, nú oljuvinnan aftur er farin at mennast í økinum og tí kann fáa stórt gagn av at brúka henda flogvøllin eisini. Ein spurningur, sum níður serstakliga í Hetlandi, er stóra húsaskuldin og vaksandi húsaprísurin og húsaleigan, nú eftirspurningurin eftir bústaði í sambandi við stóru oljuútbyggingar er so stórir. Hetland hevur eina sera stóra skuld orsakað av hesi menningini, sum stavar heilt aftur frá fyrst í 70-unum, tá oljuvinnan tók dik á seg í oyggjunum. Tað sama er við at henda, nú stórar útbyggingar fara fram eitt nú kring Sullom Voe terminalin. Ein stór gassverksmiðja verður bygd og krevur hon nógva útlenska arbeiðsmegi. Onkunstaðni er húsaleigan heilt upp móti 18.000 kr. um mánaðin. Og tá hava fólk uttan fyri oljuvinnuna lítlan møguleika at kappast móti fólk í hesi vinnu. Leiðslan í Hetlandi hevur leingi verið í samráðingum við bretska stjórnina um at fáa hana at hjálpa at strika gamla skuld. Nú setir hon sítt álit á myndugleikarnar í Edinburgh, sum siga seg vilja tosa um hesi viðurskiftini eisini. Skuldarbyrðan hjá myndugleikunum orsakað av íbúðarbyggingini er vorðin so mikið stór, at neyðugt verður at hækka almennu húsaleiguna við 15% komandi ár og fer hon eisini at forða myndugleikunum í at fara undir sera tiltrongt sosialt byggjarí. Fólkaatkvøðan um loysing verður um got tog væl eitt ár. Meiriluti er tó í løtuni ikki fyri loysing. Bretar ávara eisini uppá tað harðasta skotar at taka eitt so víðgongt stig, tí búskaparliga fer landið ikki at klára hetta. Víst verður m.a. til óvissuna, sum broytandi oljuprísir kunnu fáa. Mynd Alex Salmonond á sjarmuferð í Hetlandi. Hetlenski løgnaðurin Malcolm Bell tekur ímóti skotska leiðaranum í Hetlandi Sullom Voe, oljuterminalurin, sum er eitt tað mest týðandi arbeiðsplássið í Hetlandi Mynd Shetland Times.